

Fikció és hely

Jövő-képekben

Szántay Zsófi
Egyéni kutatás vázlat
2013 május

Előzmények

2011/12 I. félév

Az ökofalu vizsgálata az ideológia és az utópia vonatkozásában
fogalomtisztázás, öko-falu-utópia-ideológia tetraéder
El lehet-e jutni a személyes Édenkertbe a kivonulással?

2011/12 II. félév

Egy utópia esettanulmánya, avagy hogyan kerül tó a somogyi dombok közé?
egy alkalmazott utópia első tervezési lépései: középpont, közösség, ideológiai és téri vizsgálatok: Városta Faluba

2012/13 I. félév

A szöveg és a tér - F. Choay La regle et le modele c. értekezésének kritikai ismertetése 2 kötetben
szöveg-tér átfordulások az építészeti írások kapcsán (utópia vs. traktátus)
Morus: Utopia - Alberti: De re aedificatoria elemzés

- utópia definíció
- kritériumrendszer
- irodalmi és alkalmazott utópiák jellemzői, módszertana

2012/13 II. félév

Fikció és hely - jövő-képekben

- *Hogyan kapcsolódik össze az utópia a mai építészeti gyakorlattal?*
- *Lehet ez reális? a módszerek modellje*
- *Egyáltalán hogyan kerül a fikció a tudomány eszköztárába?*
- *Fiktív helyek kialakulása és használata*
- *Lehet-e tudományos a jövő kutatása?*
- *Mi a különbség az utópia és science fiction között?*
- *Hogyan képzeljük el a jövő tereit?*

Fikció és hely - jövő-képekben

Bevezetés

0. Alkalmazott utópiák módszertani modellje:

vágy → *emberkép* → *jövőkép* → *életmód modell* → *téri modell*

Négyszeres fikció - háromszoros absztrakció
Mi marad?

Fikció és hely - jövő-képekben

1. Fikció

1.1. Fikció fogalma

alkot, kitalál, rendbe szed, elképzél. irányít

(értelmező szótárak)

1.2. Fiktív helyek

újgeográfia,

dépaysement,

*egzotikus világok → párhuzamosan létező, lehetséges világok
filozófiai gubancok a viselő nélküli nevek körül (Russell)*

(Francoise Choay: La regle et le modele

Gottlob Frege: Über Sinn und Bedeutung

Saul Kripke: Megnevezés és szükségszerűség

Zvolenszky Zsófia: Megnevezés és szükségszerűség – Négy évtized távlatából

Farkas – Kelemen: Nyelvfilozófia (tudomány/filozófia-történeti részek)

Fikció és hely - jövő-képekben

2. Fikció és tudomány

2.1. Modell-alkalmazás a tudomány eszköztárában

- Mi az oka, hogy természetes a fikció szerepe a tudományos módszertanban?

- Hogyan kapcsolódik össze a fikció és a modell? Modellrendszer definíciója és értelmezése

- Irodalmi fikció és tudományos modell formalizálható analogiája a pretence theory (szimuláció elmélet) segítségével.

*(Gamut: Logic, language and meaning
Frigg, Roman: Models and fiction)*

Fikció és hely - jövő-képekben

2. Fikció és tudomány

2.2. Jövő kutatás

Víziók és gondolkodás a jövőről –

Áttekintés: a futuroológia mint tudomány, módszertan, elfogadhatóság

(Francoise Choay: La regle et le modele

Dr. Nováky Erzsébet Jövő kutatási tanulmányok 1998-2005

Galántai Zoltán cikkek, BME jövőobszervatórium kutatócsoport)

Fikció és hely - jövő-képekben

2. Fikció és tudomány

2.3. Tudományos-fiktív helyek

- *Science fiction fogalma*
- *Sci-fi és utopia viszonya*
- *Egy lehetséges csoportosítás*
- *Összehasonlítás:*

Az ember tragédiája

11. *falanszter,*

12. *Az űr,*

13. *Eszkimó színek*

helyszínjeivel

Az utópikus fikció csoportosítása:

<i>utópia</i>	<i>paradicsom</i>	<i>külső transzformáción átesett világ</i>	<i>akaratlagos transzformáción átesett világ</i>	<i>technikai transzformáción átesett világ</i>
<i>disztópia</i>	<i>pokol</i>			
<i>Az ember tragédiája</i>	<i>az Űr</i>		<i>történelmi színek</i>	<i>a falanszter szín az eszkimó szín</i>
<i>domináns elem</i>	<i>a hely</i>	<i>az emberi történelem</i>	<i>társadalmi és politikai transzformációk</i>	<i>technológiai determinizmus</i>
<i>eszköze</i>	<i>nem az utazásban keresendő</i>	<i>a természeti jelenségekre irányuló kiemelt tudományos figyelem</i>	<i>alkalmazott tudomány visszatérés a természetbe</i>	<i>alkalmazott tudomány</i>
<i>utópikusság</i>	<ul style="list-style-type: none"> - ritkán, vagy látens módon (Land of Cokaygne) - varázslatos/vallásos - nem elképzelhető emberi társadalomra vonatkoztatva 	<ul style="list-style-type: none"> - kevesebb, vagy több, mint az utópia - az ember erőtlensége, kicsisége - pl. Wells: In the days of the comet 	<ul style="list-style-type: none"> utópikus - társadalmi hatóerő - esetenként nem-materiális tudomány és primitív gazdaság 	<ul style="list-style-type: none"> utópikus - társadalmi vonatkozások a technikai változásokból adódnak - tudatos vágy vagy figyelmeztetés

(Williams, Raymond: Utopia and Science Fiction

Moylan, Tom: Demand the impossible - Science fiction and the utopian imagination

Madách Imre: Az ember tragédiája)

Fikció és hely - jövő-képekben

3. 3 metszet

3.1. Elemzés szempontjai

- *a film háttere (eredeti könyv vagy forgatókönyv)*
- *jövőkép megfogalmazása*
- *korabeli jövőkép feltérképezése*
- *társadalmi utópia megfogalmazódása*
- *ökológiai vonatkozás*
- *képi világ*
- *építészeti vonatkozások*

Fikció és hely - jövő-képekben

3. 3 metszet

3.2. Coline Serreau: La Belle Verte

(mennyország / technológia és tudatos változtatás)

Fikció és hely - jövő-képekben

3. 3 metszet

3.3. Steven Spielberg: A.I.

(külső változás / technológiai változtatás)

Fikció és hely - jövő-képekben

3. 3 metszet

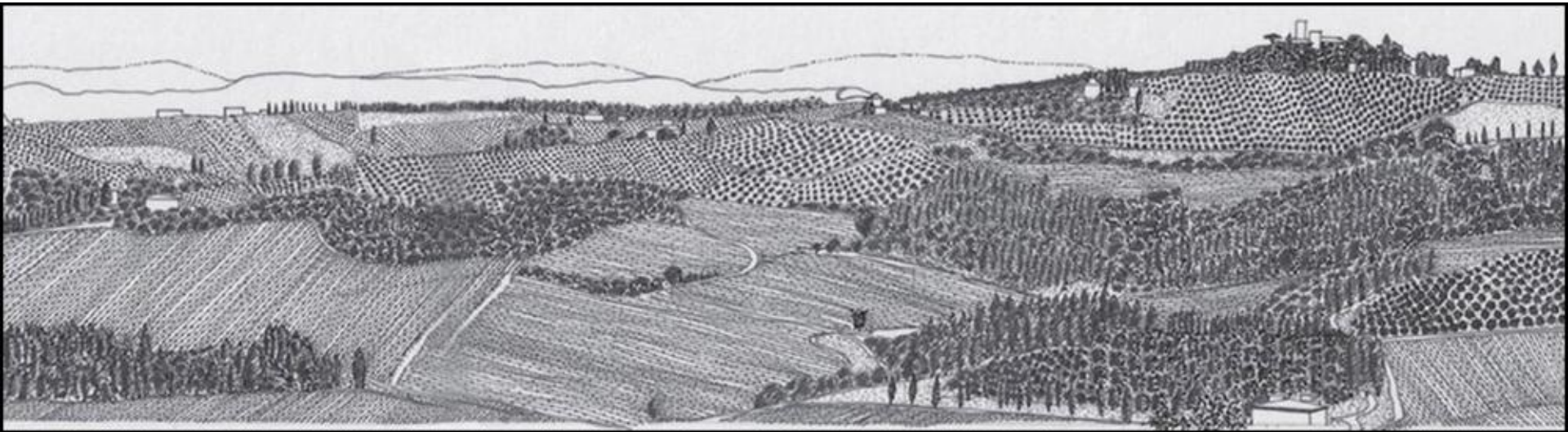
3.4. Tarkovskij: Solaris

(amikor csődöt mond a kategorizálás: magunk)

4. Összegzés

- *A társadalmi irányultság, jövőképek “naív” leképeződései a fikció eszköze segítségével.*
- *naív jövőképek és az építészet kapcsolata*
- *Ernst Bloch fogalmai: absztrakt utópia és konkrét utópia ----futurológia utópiával, fikcióval dolgozó építészeti módszertanok kapcsolata a fentiekkel*

*(Ernst Simon Bloch: Az utópia szelleme
Alberto Magnaghi -Ecoville projekt
Aldo Cibic online riportok - rethinking happiness project)*